

Nosztalgia. E szavunkkal és művelődéstörténeti hátterével igen behatóan foglalkozott É. KISS SÁNDOR („Értsd is a szót!” Nyelvművelő írások. Tankönyvkiadó, Bp., 1988. 149–61), majd MAGYAR LÁSZLÓ ANDRÁS írt népszerű cikket e tárgyban (A repülőkenőcs.

Érdekességek az egészséges és beteg test, az orvoslás és a kuruzslás történetéből. Gondolat, Bp., 2007. 131–5). Az eredetileg (a XX. század elejéig) betegségnév *nostalgia* először egy bázeli orvos (É. KISS i. m. 150 szerint Harder János Jakab, ő inkább csak a bíráló bizottság elnöke volt; MAGYAR i. m. 131 szerint Johannes Hofer) művében fordult elő (1678), majd a XIX. századra meghonosodott a legfontosabb európai nyelvekben, legalábbis azok művelt rétegében. A *nostalgia* érdekessége, hogy eredeti és régebbi jelentése térbeli: 'honvágy', ma – más nyelvekben is – általános, időbeli 'vágyódás régebbi korok, eltűnt idők, esetleg dolgok után' értelme újabb. É. KISS a *nostalgia* szóra, mint a magyar szókincs tagjára, a legkorábbi adatot 1905-ből idézi (i. m. 157), ennél azonban mindenképpen van korábbi előfordulása is, például: „*nostalgia*, gg. honfájdalom, honvágy” (BABOS KÁLMÁN, Közhasznú magyarázó szótár... Heckenast Gusztáv, Pest, 1865. 221). A szó korai magyarországi használója volt Bellony Károly, aki még a szimulált kórként előszeretettel emlegetett honvágybetegségről írt disszertációt (Carolus Belloni, Dissertatio inauguralis medica de nostalgia. Typis landereris, Pestini, 1835; idézi MAGYAR 2007: 133).

KICSI SÁNDOR ANDRÁS